

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

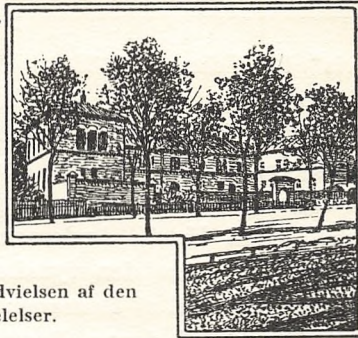
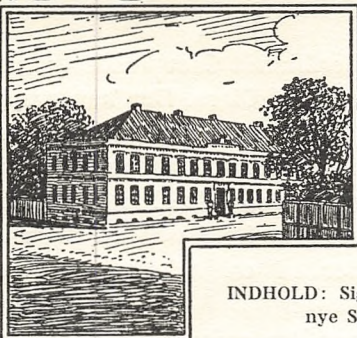
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Denseaner Samfundets Tidskrift

INDHOLD: Sig Clara, hvorfor rødmer Du . . . — Indvielsen af den nye Skolebygning i 1894. — Foreningsmeddelelser.

1954

Nummer 29

April

Sig Clara, hvorfor rødmer Du . . .

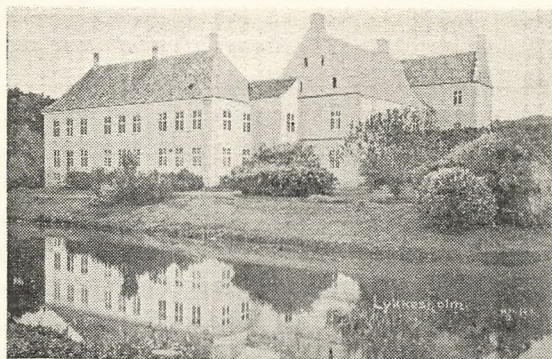
Hvorfra tog Heiberg Navnet?

I vort Tidsskrift, Maj 1942, havde jeg efter Opfordring skrevet en Artikel, en Fortsættelse af nogle tidligere gengivne fynske Ungdomsminder. Jeg havde her citeret noget af H. C. Andersens Mindedigt over Fru Lindegaard, Lykkesholm. Det smukke Digt lyder i sin Helhed saaledes:

Jeg ved et Sted midt paa den fynske Ø,
et dejligt Sted, saa skovrigt og saa bakket,
der staar tæt ved en spejlklar dejlig Sø
en gammel Herregaard med Gavlen takket,
hvor Svalen bygger og hvor Storken boer,
thi Egnen rundtom er et lille Eden,
og skal jeg nævne Gaardens Navn jeg troer,
betegnende den nævnes: Gæstfriheden.
Velkommen lød det her med Hjertets Ord,
men hint Velkommen siger hun ej længer,
hun som for Armod dækkede sit Bord,
ved aabne Dør nu Sørgefloret hænger;
hun var saa blid mod Fattig som mod Rig,
Tilfredshed, Glæde, rundt om sig hun skabte,
nu staar i Landsbykirken hendes Lig,
og Bonden græder, han en Moder tabte.

Ganske kort efter, at Artiklen havde staaet i Bladet, blev jeg ringet op af Banksekretær Lindegaard, en af Fruens Efterkommere. Han vilde gerne have en Samtale med mig til Brug ved en Radiooptagelse om Gislev. Det blev der nu intet af. Der-

imod kom der i alle Landets Blade en Meddelelse om, at en Dame i Ballerup, hvis Fader havde været Skovfoged under Lykkesholm, i en Bog havde fundet et Manuskript, som skulde være et utrykt Digt af H. C. Andersen. I Begyndelsen af Juni blev Manuskriptet i Facsimile gengivet i „Nationaltidende“ og viste sig at være ovenstaa-

ende Digt, som jeg havde citeret efter Andersens samlede Skrifter. Manuskriptet blev undersøgt, men Sagkundskaben erklærede, at det ikke var Andersens Haandskrift.

Digtet blev oprindeligt trykt i „Fyens

Avis“ 13. Februar 1838 til Minde om Justitsraadinde Johanne Marie Lindegaard, f. Kolding, Enke efter Justitsraad Salomon Lindegaard, Lykkesholm. Hun var den første Herregaardsfrue, som havde vist Gæstfrihed mod H. C. Andersen, og er den venlige Frue paa den fynske Herregaard, hvor en stor Del af Romanen „O. T.“ foregaar. Meget af denne Roman skal være skrevet paa Lykkesholm. Andersen omtaler i sine Breve ofte den Overdaadighed, hvormed han her bliver beværtet. Saaledes skriver han 2. August 1832 til Christian Voigt, Broderen til hans Ungdomskærlighed, Riborg Voigt: „Jeg har været paa Lykkesholm nogle Dage; man gjorde virkelig for meget af mig, propede mig med Alt, hvad jeg pegede paa, saa jeg ordentlig blev syg; der er meget at fortælle.“

Desværre findes der vist intet Billede af den fortræffelige Dame. Hendes Sønesøn, Hofjægermester Peter Salomon Lindegaard, udgav 1910 en lille Bog om Lykkesholm og Slægten Lindegaard, og her findes Billeder af de fire Ejere af Herregaarden af denne Slægt, samt deres Hustruer med Undtagelse af een, og det er netop hende, Talen er om. I „Nationaltidende“ var der et Billede af Etatsraadinde Lindegaard, som Banksekretær Lindegaard fejlagtigt har ment, skulde være den paagældende; det er imidlertid hendes Svigerdatter. I et Brev 27. April 1838 beder Andersen Henriette Hanck om at sende denne Avisen med Digtet, som hun beder meget om, og Andersen ejer hverken Klade eller Afskrift.

Frederikke Christiane Ramshart blev gift med cand. jur. Otto Lindegaard, senere Ejer af Lykkesholm og Etatsraad.

1848 udkom „De to Baronesser“, som man i Almindelighed regner for Andersens mest vellykkede Roman. Her giver han bl. a. en udmærket Karakteristik af sig selv, og der er ogsaa mange andre ypper-

lige Figurer, deriblandt Grev Frederik, som bliver gift med Frk. Clara. Der kan næppe være Tvivl om, og her giver Formanden for H. C. Andersen-Samfundet mig Tilslutning, at Andersen ved dette Par har tænkt paa Ægteparret paa Lykkesholm. Clara er saaledes Datter af en Admiral, ligesom Etatsraadinden er Datter af Admiral Ramshart. Grev Frederik er Stænderdeputeret, ligesom Etatsraaden i 1844 er de fynske Godsejeres Repræsentant i Stænderforsamlingen i Roskilde.

Da Andersen som en fattig ung Mand levede i København, tog Heiberg og hans Frue sig venligt af ham. Men senere blev Forholdet imellem dem mere køligt, navnlig da Heiberg 1841 i det dramatiske Digt „En Sjæl efter Døden“ gav nogle af Andersens Digtninge en meget haard Behandling. I Fyrrerne saas de ikke meget, men da „De to Baronesser“ udkom i Efteraaret 1848, læste Heiberg Bogen og skrev et Par venlige Ord til Andersen; han indbød ham til et lille Selskab sammen med Venner og bekendte. Han udbragte Andersens Skaal „for den Roman, man gik forfrisket fra, som fra en Foraarsvandring i Skoven“. Andersen skriver, at det var den første ret hjertelige Imødekommen, han i mange Aar havde fundet hos denne Digter; det gjorde ham godt, og „det bitre glemtes, det nye gode gemtes“.

Kort efter, i Begyndelsen af 1849 udsendte saa Heiberg sine berømte „Gadviser“, der skulde tolke Stemningen hos Publicum og derfor holder sig til det aktuelle, anslaaer f. Eks. nogle Takter fra „Dengang jeg drog afsted“. Viserne samler sig om „Frederik og Clara“. Heiberg har vel ogsaa villet glæde H. C. Andersen ved at tage disse Navne fra hans nylig udkomne Roman.

H. T. Physant,

Cand. mag, fhv. Skolebestyrer.

Indvielsen af den nye Skolebygning

Festen den 3. September 1894

I anledning af 60-året for den nuværende skolebygnings beståen har redaktionen fundet frem til et referat af den indvielsesfest, der blev afholdt, og her gengives et uddrag:

En repræsentativ forsamling, blandt andet bestående af undervisningsminister Bardenfleth, geheimeetatsråd Goos, prof. M. Cl. Gertz, skolens eforat og forstanderskab, de fynske rigsdagsmænd, Odense byråd, civile og militære embedsmænd og mange af elevernes forældre, samledes kl. 14 i festsalen, og festen indlededes med, at skolens elever afsang første del af den af overlærer Strøm forfattede kantate med musik af skolens sanglærer, kantor Jastrau:

Under Hjemmets fredelige Skygge,
I dets Arnes stille Ro og Hygge
Vokser Sjælen i sin Barndoms Aar,
Lærer der som i en Leg at raade
Livets første, underfulde Gaade,
Til hvis Bund ej Granskerøjet naar.

Føler første Gang sit Hjerter banke,
Tænker drømmende sin første Tanke,
Der som Spiren frem af Dybet gror,
Finder Udtryk for sin Sorg, sin Glæde,
Lærer stammende tilsidst at klæde
Tanke, Vilje, Følelse i Ord.

Men hurtigt svinder Vaarens Tid,
Og mægtig lyder Livets Bud:
Den unge skal i Verden ud
Og prøve alskens Id.
I Verden er ej Fred og Ro
Som hist i Hjemmets stille Bo,
Men der er Kamp og Strid.

Der lyder Løsnet: strid og taal!
Der gælder snart det fast at staa,
Snart støt og sikkert frem at gaa
Med Øjet paa sit Maal,
Vel rustet som til Ledingsfærd
Med løftet Skjold, med skærpet Sværd,
Med Brynje blank af Staal.

Hvem skal da lede
Foden og Haanden?
Hvem skal da smede
Vaaben til Aanden?
Hvem skal den lære
Sværdet at svinge,

Skjoldet at bære,
Viljen at tvinge,
Saa den med Ære
I Kampen kan gaa,
Sejren hjembringe,
Livsmaalet naa?

Som et Værksted, som et Arbejdets Hjem
Aabner Skolen den unge sin Dør,
Hver en Spire den kalder til Virksomhed frem,
Som i Livsdybet slumrede før.

Vækker Sansen for Tankens forskellige Dragt
I vort Lands og de fremmedes Sprog,
Og for Ordenes stærke, forløsende Magt
Gennem Syssel med Pen og med Bog.

Tyder Menneskets Saga fra Tidernes Gry
Gennem Slægternes vekslende Gang,
Lader Fortid i Nutid afspejles paany,
Aabner Øret for Mindernes Sang.

Leder Øjet fra Dæmring til klarere Dag
Gennem Læren om Linjer og Tal,
Lukker op for den Kærne, der gemmer sig bag
Fænomenernes gækkende Skal.

Fører Blikket omkring over Hav, over Jord,
Bringer ind under Enhedens Lov
Alt det myldrende Liv, der sig rører og gror
Rundt omkring os i Mark og i Skov.

Lærer Sjælen at se over Jordlivet frem
Mod det høje, det himmelske Bo,
Hvor alt Livet skal finde sit evige Hjem,
Og hvor Viden forenes med Tro.

Da ved ihærdig Idræt, mens Aarene gaa,
Vokser Aanden sig smidig og stærk,
Saa den unge ved Slutningen rustet kan staa
Til at øve i Livet sit Værk.

Derefter holdt Rektor *P. Petersen* følgende Tale:

Paa Odense Kathedralskoles Vegne byder jeg de tilstedeværende Velkommen og takker dem, fordi de have villet give Møde paa denne vor Fest, først de Gæster, som ere komne hid fra Hovedstaden, særlig den Mand, der nylig som Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet er traadt ind i Kongens Raad, dernæst de Gæster fra Fyns Land og fra Odense By, som have efterkommet vor Indbydelse. Vi glæde os ved at se, at saa mange Fædre og Mødre have villet følge deres Sønner over i den nye Skolebygning, i hvilken disse nu daglig skulle færdes og modtage en betydningsfuld Del af deres Udvikling. Jeg byder endelig Skolens Lærere og Disciple Velkommen. Det er vel ikke første Gang, vi ere samlede her; vi have allerede i nogen Tid mødt hinanden til dagligt Arbejde, men det er dog først i Dag, at vor Skolebygning og dermed vor Gerning her faar sin højtidelige Indvielse.

Det er godt, at der er saadanne Højtidsdage, paa hvilke Døgnets travle Gerning for en Stund lægges til Side. Vi maa ikke lade saadanne Mærkedage gaa hen, uden at gøre Holdt et Øjeblik, uden at vende Tanken tilbage til Fortiden med Tak for, hvad den gav, og uden at styrke vor Villie for de kommende Tider og bede om Hjælp fra oven. Det er for mit personlige Vedkommen med et bevæget og af forskellige Følelser betaget Sind, at jeg i denne Stund træder op for denne Forsamling paa den nye Skoles Indvielsesdag. Det er en Dag, som paa en vis Maade kan siges at have været længe forberedt. Jeg staar saaledes her foran et naaet Maal og med den Følelse af Tilfredsstillelse, som følger dermed. Men jeg staar ogsaa med den Bevidsthed, at langt den største Del af min Virksomhed som Rektor har været knyttet til den gamle Skole, hvor jeg i 23 Aar har haft min Gerning, og hvortil jeg er blevet knyttet med stærke Baand. Jeg staar her med en taknemlig Følelse, fordi det er blevet mig forundt at gøre Begyndelsen her, men ogsaa med den Bevidsthed, at jeg efter Naturens Orden ikke kan vente at virke her i en længere Aarrække.

Det er allerede flere Aar siden, at Ønsket om en bedre og større Skolebygning kom frem. Man havde først tænkt sig en Udvidelse og Forbedring af den gamle Bygning, og en saadan var ogsaa Genstand for Forhandling. Saa viste der sig Udsigt til, at den gamle Skolebygning kunde anvendes til anden Brug, og derved paa den ene

Side et Ønske om et nyt Posthus kunde opfyldes, og paa den anden Side Skolen faa en ny Bygning. Den daværende Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet gik ind paa Tanken og forberedte dens Udførelse, men det blev ikke ham, som kom til at føre den igennem. Efter at Indenrigsministeriet havde vist Sagen den Villie at gaa ind paa et Byttelæg af den gamle Skolebygning med tilhørende Grund mod den Grund, hvorpaa den nye Skole er bygget, og efterat Odense Kommune havde anlagt den nye Gade, som fører forbi Skolen, forelagde han Sagen for Rigsdagen, som efter nogen Overvejelse vedtog Forslaget. Vi have den Ære at se i denne Forsamling den daværende Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet Hr. Geheimeetatsraad Goos, hvem jeg benytter Lejligheden til at bringe Tak paa Skolens Vegne. Jeg bringer ogsaa Tak til Landsting og Folkething og beder de her tilstedeværende Repræsentanter for Fyen at modtage den. Bygningsinspektør *Petersen* har givet Planen til Bygningen og forestaaet dens Opførelse, medens den daglige Ledelse af Arbejdet har været besørget af Arkitekt Jakobsen som Konduktør. En stor Kreds af kyndige Haandværkere, de fleste her fra Byen, har udført de enkelte Dele af Arbejdet; mange af dem ere her til Stede, og jeg beder ogsaa dem modtage min Tak for det vel udførte Arbejde. Bygningen begyndtes i September 1892, og ved Begyndelsen af indeværende Skoleaar stod den færdig til Indflytning. Den er beregnet paa at fyldestgøre de Krav, som nu stilles til en saadan Bygning, og vi antage, at det er lykkedes. Det er ikke faa Krav, der stilles baade i hygiejnisk og pædagogisk Retning. Der er en mærkelig Forskel paa, hvad man nu kræver, og hvad man lod sig nøje med for et Aarhundrede siden. En Skole havde den Gang i Reglen to Rum. I det ene undervistes 4 Klasser paa en Gang af 4 forskellige Lærere. Kun øverste Klasse, den saakaldte Mesterlektie, havde sit eget Rum og var Rektors særlige Klasse. Nu fordres der ikke blot, at hver Klasse har sit eget Rum (for Øjeblikket ere endog alle Klasserne her delte og have altsaa hver to Rum), men der er ogsaa Fag, som kræve særlige Rum, de naturvidenskabelige, netop de Fag, som den Gang ikke kendtes i Skolen; ja, vi have her ogsaa særlige Rum til de videnskabelige Apparater, som disse Fag kræve. — Nu fordres et særligt kunstigt Varmeapparat for hele Skolen med tilhørende Ventilation; den Gang brød man sig ikke om frisk Luft; ja, der var en Tid, da man

slet ikke havde kunstig Opvarmning; man frøs, og man fandt sig deri. Og hvordan vare saa disse Rum? Lave, mørke og simple, medens vi nu have faaet dem høje, lyse og smukke.

Ja, vi have faaet en Skolebygning, som vi anse for god og tidssvarende, og vi ere glade derover; men denne Glæde er forbunden med en Følelse af Ansvar. Bygmesteren og hans Mænd har løst deres Opgave og rejst Huset; nu skulle mine Medlærere og jeg løse den Opgave, som den levende Skole stiller til os. Hvad er det for en Opgave? Hvad er det for et Maal, hvortil vi skulle føre vore Disciple? Lader os betegne det ved tre Ord, som man har sat paa en Mindesten over en ung Mand, der faldt i Kampen for Sønderjylland: »Fremad, indad, opad«. Fremad bør være Løsenet for alt Liv. Holde vi op med at gaa fremad, saa gaa vi tilbage. At staa stille er umuligt. Det gælder ogsaa Livet i Skolen. Man skal lære saa længe man lever. Allerede den gamle vise Solon roste sig af, at han stadig lærte noget nyt, medens han blev ældre. Men det er dog særlig i den unge Alder, at man skal lære. Hvad skal den unge da lære? Da man engang spurgte en Discipel, der nylig var kommen i Skole, hvad han lærte, svarede han: »Jeg lærer mine Lektier.« Ja, det skulle I ogsaa gøre, det skal enhver flittig Discipel gøre, og uden det gaar han ikke fremad. Men hvad staar der i disse Lektier? Hvad skulle I lære? I skulle lære at kende de store Bedrifter, som Mennesker i Tidernes Løb have udført, de Riger, de have stiftet, og hvordan deres Skæbne har været. I skulle kende de store Opfindelser og Opdagelser, som kløgtige Aander have gjort, og alle de store Tanker, som de have givet Udtryk i Ord og efterladt de kommende Slægter. I skulle kende den Klode, som vi kalde Jorden, hvor vi have vor Bolig, hvordan den er indrettet af Naturen, og hvordan Menneskene have indrettet sig paa den. I skulle først og fremmest kende eders eget Tungemaal, og hvad smukt og godt Tænkere og Digtere have nedlagt deri; men I maa ogsaa kende de fremmede Kulturstaters Sprog i Oldtid og Nutid og de Tanker og Følelser, som ere givne os i dem. I skulle kende Naturens Riger og Love, og hvordan de virke i det store og i det smaa, og I skulle lære at kende den, som har skabt disse Riger og sat disse Love, som har skabt os og alle levende Væsener og styrer og leder alt. I skulle gaa fremad i alle disse Videnskaber, og saa ville I ogsaa gaa frem i Skolen, stige fra Klasse til Klasse, indtil I en Gang naa det Maal, som I her have

sat eder, hvilket det nu er af de forskellige Afslutninger, Skolen byder.

Men stille vi det Spørgsmaal, hvorfor vi lære, saa er Skolen ikke Endemaalet. Vi lære for Livet, ikke for Skolen. Det er maaske endnu mere, efter at Skolegangen er endt, at Ønsket om at komme fremad bliver levende. At blive til noget, det er det Maal, som enhver stiller sig, og for at naa det, maa vi lære noget. Vor Tid siger: »Kundskab er Magt«, og denne Sætning har Bygmesteren sat indvendig paa den store Port, som fører ind til Skolegaarden, saa at Disciplene stadig maa have den for Øje. Der er en Gang i en Skoletale*) bleven sagt: »Kundskab er Magt. Det viser sig i alle Livets Forhold baade paa Aandens og paa Haandens Omraader. Gælder det at deltage i Statens Styrelse, at føre an i Krig og i Fred, saa er Kundskab Magt. Vil man være med blandt dem, der gaa foran paa Kunstens, Industriens og Handelens Omraader, saa er Kundskab Magt. Er der Tale om at dyrke Mark og Skove, at drive sit Haandværk, at styre Skibet i den rette Kurs, saa gælder det, at Kundskab er Magt. Saaledes har det altid været, men det er i endnu højere Grad Tilfældet i vore Dage end i tidligere Tider. Jo stærkere Konkurrenceen bliver, jo haardere Kampen for Tilværelsen, jo bedre maa man være rustet for at bestaa i Kampen, og Kundskab er et godt Vaaben.« Ja, saadan er der sagt, og mange stemme i. Men det Ord »Kundskab er Magt« er dog et farligt Ord, thi det kunde let misforstaas, som om Meningens var, at Kundskab var det samme som Magt, som om Hensigten med at erhverve sig Kundskab var at erhverve sig Magt. Vi mene dog dermed kun, at Kundskaben er en Magt i Livet ved Siden af andre Magter. Det er vel gaaget andre Skolemænd som mig, at Forældre, som satte deres Børn i Skolen, have talt til dem om den store Betydning, det har for Livet at lære noget, og beklaget, at de i deres Barndom og Ungdom havde manglet Lejligheden til at lære eller forsømt at bruge den. Der er i vor Tid en stor Stræben efter at erhverve sig Kundskaber for derved at naa fremad, og vi kunne ikke finde denne Stræben urigtig eller unaturlig, om det end undertiden kan synes, at den maa føre til, at der bliver for mange til Aandens og for faa til Haandens Gerning, om mange end ved at naa fremad i vor Tid tænke mest paa at naa Lykkens ydre Go-

* Tale i Selskabet for Efterslægten den 4de Marts 1893 af Pastor Juul Bondo.

der. Det kan ikke være skjult for nogen, at alt, hvad der hører til den ydre Side af Menneskelivet, og alt, hvad der tjener til at drage Menneskene ud deri, har i de sidste Menneskealdre udviklet sig stærkt. Vi vide alle, hvor meget Kravene ere voksende til at omgive sig med Livets udvortes Bekvemmeligheder og Lysten til at nyde de Glæder, som Nutidens Forfinelse yder. Der gives vel en højere Nydelse af alt dette, men Fare er der for, at den omtalte Stræben kan drage Mennesket ud paa Overfladen af Livet, at fremad kan blive til udad i Stedet for indad.

Den lærde Skole skal meddele Kundskab, men det gælder ikke om den Kundskab, som den meddeler, at Kundskab er Magt, saaledes som dette Ord i Almindelighed opfattes. Den Kundskab, som her meddeles, er ikke beregnet paa direkte praktisk Anvendelse, men særlig paa at udvikle Aanden, at lære Disciplene at tænke rigtigt og selvstændigt. I de Vidnesbyrd, som vi udstede for Studenterne, er der slet ikke tale om Kundskab; de bevidne kun, at Studenten er i Besiddelse af den almindelige Dannelse og aandelige Modenhed, som udfordres til at benytte den akademiske Undervisning. Det er en forberedende Undervisning, og Afgangseksamen er en forberedende Prøve, og af samme Art er, som allerede Navnet viser, den saakaldte almindelige Forberedelseseksamen. Ogsaa den er beregnet paa Aandens Dannelse. Dette maa nu ikke forstås saaledes, som om vi kastede Vrag paa Kundskaben. Det er saa langt fra, at der netop nu lægges større Vægt paa den end før. Vi vide, at de Forældre, som betro os deres Børn, ofte lægge stor Vægt paa Kundskaben, og det gøre vi ogsaa, thi Aandens Dannelse kan ikke erhverves uden gennem et temmelig stort Fond af positiv Viden, men vort Maal er nu en Gang ikke selve Kundskaben, men den gennem Kundskaben erhvervede Dannelse. Og saa komme vi tilbage til den gamle latinske Indskrift: litteris et humanitati — for Videnskab og Dannelse — som stod paa den gamle Skolebygning, og som vi have faaet med os herhen. Bygmesteren har sat den paa Portens ydre Side, saa at vi i al Fald udadtil føre det gode gamle Skilt, og jeg vil haabe, at vi ogsaa føre det indadtil.

Skolen skal altsaa have Dannelse; den skal arbejde indad. Dannelse er et omfattende Begreb; der er ikke blot en Aandens Dannelse, men ogsaa en Villiens og Hjertets Dannelse; den skal være harmonisk. Det græske Ord Harmoni betyder Sammenføjning, Forbindelse. Men Harmoni be-

tyder noget mere end det, at forskellige Dele føjes sammen til et Hele. Ikke enhver Sammenføjning er harmonisk. Naar flere synge sammen paa en Gang, opstaar derved ikke altid en Harmoni. Harmonien kræver et rigtigt Forhold mellem de enkelte Dele, hvorved de smelte sammen til en Enhed, til en smuk Enhed. Mennesket er ogsaa en Sammenføjning af forskellige Dele; det bestaar af Legem og Sjæl, og den ene af disse to maa ikke udvikles ensidigt paa den andens Bekostning. Men ogsaa Sjælen er sammensat. Vi pleje at skelne mellem flere Sjæleevner: Forstanden, Følelsen og Villien. Ingen af disse maa udvikles paa de andres Bekostning. Det Menneske, som ensidigt udvikler sin Forstand, bliver let koldt, medens Følelsesmennesket bliver blødt. Følelsen paavirkes af Villien. Men ogsaa Villien kan blive for stærk; naar den ikke styres af Forstand og Følelse, bliver Mennesket egenraadigt og stivsinnet. Skolens Opgave er vel særligt at udvikle Forstanden gennem Meddelelse af Kundskab, men den har dog ogsaa at virke paa Følelse og Villie; thi den skal hjælpe Disciplen til at blive en harmonisk Personlighed; med eet Ord: den maa være opdragende. Dette er den Del af vor Opgave, som træder mindst frem for Dagens Lys, og det kan ikke prøves ved nogen Eksamen, hvordan vi have løst den; det er langt den vanskeligste Del af vor Opgave, men vi have ikke Ret til at skyde den fra os. Paa den anden Side ere vi heller ikke ene om den; vi dele den med Hjemmet; ja vi maa kræve, at Hjemmet tager den største Del af den paa sig.

Allerede i Hjemmet viser det sig, at det er en vanskelig Gerning at være Opdrager, og det erkendes ogsaa. Hvor tidt lyder det ikke: Hvor det dog er vanskeligt at være Opdrager! Hvor tidt drøftes ikke Opdragelsesspørgsmaalene i alvorlige Hjem, og hvor tidt ere ikke Forældre uenige om Maal og Midler, ja gaa hver sine Veje! Og fra Hjemmet er det, at Barnet udgaar. Derfra kommer det til Skolen. Det har allerede modtaget sin første Paavirkning indad; ja, man har villet sige: »Som Hjemmet er, saaledes er Barnet.« Dette er nu ikke saaledes. Det fremgaar allerede af den store Forskel, der kan være paa Børn fra samme Hjem; men vist er det, at Børnene allerede kunne have en temmelig udpræget Individualitet, naar vi modtager dem, dels som en Følge af medfødt Temperament, dels som en Følge af Hjemmets Paavirkning. Her gælder det at virke paa Villien, en vanskelig Opgave. Ligesom der gives Disciple, der mangle

Begavelse, saaledes er der ogsaa dem, der have liden eller ingen Villie. Paa den svage Begavelse kan Barnet selv hjælpe ved Flid, det vil sige ved god Villie. Den svage Villie viser sig i Skolen især i Form af Dovenskab. En Mand, som har givet sig af med at give gode Raad, har sagt: »det hjælper lige saa lidt at give den dovne gode Raad som at øse Vand i et Sold«, men opgives bør det dog ikke. Den svage Villie maa støttes udenfra. Man skal følge med og se til, søge at vænne Barnet til at gøre sin Pligt. Maalet for al Opdragelse er at gøre sig selv overflødig, saa at Barnet kan gaa uden Ledebaand; men det viser sig tit nok, at naar Støtten tages bort, svigter den svage Villie. Hvor svært det end er at bøje den genstridige og retlede den vildfarende Villie, er det dog lettere end at styrke den svage. Ogsaa her er det Opgaven at gøre sig selv overflødig, at bringe den, der skal opdrages, til at bøje sin Villie under sin bedre Viden og under den Lov, som er over os alle. Vi dele, som allerede udtalt, hele denne Opgave med Hjemmene. Om vi end ikke dele lige, om vi kun have den mindre Del, saa er det dog ogsaa for os en vanskelig Opgave. Kunde det i Hjemmet være vanskeligt for de to, Fader og Moder, at arbejde sammen, hvormeget vanskeligere er det saa ikke i Skolen at faa de mange Lærere til at arbejde sammen. Det er ikke at vente andet, end at de tit have en forskellig Opfattelse af den hele Opdragesgerning og hylde forskellige Metoder, og det er ikke let at faa dem til at virke sammen og i samme Aand. Ligesom der begaas Fejl i Hjemmet, saaledes begaas der ogsaa Fejl i Skolen. Vi erkender det mangelfulde ved vor Gerning og vilde gerne gøre den bedre.

Og saa gælder det tilsidst at føre vore Disciple opad. Fremad er ikke altid opad. Det kan ikke blot være udad, men ogsaa nedad. Hvad er opad? Det er opad mod Menneskelivets Idealer, mod det sande og det gode. — Vi skulle føre vore Disciple opad mod det sande. Det er ikke det sande i Videnskaben, det Resultat, som vi ialfald for Øjeblikket anse for det rette. Vi skulle lære dem det, men det er ikke det, som vi forstaa ved det sandes Ideal. Videnskabens Sandheder fører ikke altid opad. Historien viser os Tider, da en høj Kultur har været ledsaget af Sædernes og Religionens Forfald. Ja der er dem, der have ment, at den højere Dannelse førte nedad i sædelig Henseende i Stedet for opad. Det er saa langt derfra, at den snarere

er en Betingelse for, at det gode kan udvikle sig, og det sædelige kan gaa fremad. Vi lære af Historien, at Kristendommen altid er gaaet frem i Forening med Kulturen og har arbejdet for den. Men Dannelsen bliver kun, hvad den skal være, naar den kaster sig under Guds Lov og ikke selv vil være Enehersker.

At stræbe efter det sandes Ideal bliver i denne Forstand det samme som at stræbe efter det godes Ideal. Hvad er Sandhed i denne Forstand? Mennesker have grublet derover, saa længe de overhovedet have tænkt over deres eget Liv og søgt at løse dettes Gaade, men det er hidtil ikke lykkedes noget Menneske. Vi faa kun Løsningen og Svaret fra oven, og derfor maa vi søge opad.

Saa ville vi da i vor Gerning i Skolen søge at føre vore Disciple fremad, bringe dem til at kende den dem omgivende Verden og forstaa at arbejde der, at føre dem indad, saa at de kende sig selv, og uddanne deres Personlighed, at føre dem opad, saa at de kende det Rige, som ikke er af denne Verden, og forberede sig til at blive Borgere der.

For 15 Aar siden sagde en da bekendt københavnsk Skolemand ved Indvielsen af sin Skole: »Da jeg, som Skik og Brug er, skulde lægge Grundstenen til denne Bygning, spurgte jeg den brave Murer, som hjalp mig ved denne Lejlighed, hvorledes jeg havde at forholde mig. Han svarede roligt og bestemt: Vi pleje stedse ved denne Handling at sige: »i Navnet Gud Faders, Gud Søns og Gud den hellig Aands.« Og saaledes sagde jeg da.« Den Skik og Brug er nu ikke mere almindelig, men vi mene dog, at hvis ikke Herren bygger Huset, arbejde Bygningsmændene forgæves, og vi ere idag samlede for at indvie den færdige Bygning til Herren. Og det skal nu en anden gøre.

Derefter fremsagde Adjunkt, Inspektør *Zerlang* anden Afdeling af Kantaten:

Som Barnet vokser i de unge Aar,
Til altfor trang er Trøjen eller Kjolen,
Saa er det gaaet ogsaa her med Skolen.
Ved Kirketaarnets Fod ej mere staar
Den gamle, mørke Skolegaard,
Og Vogne rulle daglig over
Den tomme Plads, hvor Mindet om den sover.

En anden større rejstes i dens Sted,
Beregnet paa at vare Tider lange;

Men knap et halvt Aarhundred' gled
I Tidens dunkle Bølge ned,
Før atter fandtes til de mange
Dens Rum for smaa og faa og trange.

Nu paa en aaben Plads en Bygning ny
Med høje Mure lys og prægtig troner,
Lidt mere fjernet fra den travle By,
Men nærmere de gamle Træers Kroner,
Som sende til den deres friske Luft
Med Fuglesang og Blomsterduft.

Vi ønske, at den blive maa et Ly,
Et venligt Arbejdshjem for Ungdoms Alder,
Et Værn mod mangan Uvejrssky,
Et Arnested for Tankelivets Gry,
Hvorfra den unge kan, naar Tiden kalder,
Med Tillid gaa i Verden ud,
Hvor Livet efter ham har Bud,
Og se, i Haab om lyse Fremtidsdage,
Med Glæde paa sit Skoleliv tilbage.

Derpå holdt biskop Stein en tale, som
han afsluttede med at erklære den nye byg-
ning indviet, og endelig afsluttedes festen
med afsyngelsen af kantatens 3. del:

Menneskets Ønske lidet dog baader,
Menneskets vilje lidet formaar.
En er den vise, som styrer og raader,
En er den stærke, som evig bestaar.
Alt, hvad han skabte, kærlig han freder,
Kloderne holder han paa deres Steder,
Uden at glemme det ringeste Kryb,
Menneskelivet paa Vejen han leder,
Virker i Hjerternes lønlige Dyb.
Som kun ved Himlens befrugtende Draabe
Blomsten af Muldet kan folde sig ud,
Alt, hvad vi ønske, alt, hvad vi haabe,
Kaldes til Liv kun ved Bønnen til Gud.

Saa bede vi dig, Herre, tag i din milde Favn
Den Gerning, som paa dette Sted skal øves!
Vi ved jo, at kun det, som øves i Dit Navn,
Kan staa, naar i Livets Kamp det prøves.
Værn kærlig om hver Spire, som her skal
lokkes frem,
At Verdens kolde Pust den ej skal dræbe!
Velsign den nye Skole, og gør den til et Hjem,
Hvor Du er i Hjerte og paa Læbe!

Efter afslutningen af festen på skolen
samledes kl. 17 de særlig indbudte med mi-
nisteren i spidsen til en middag på Råd-
huset, og om aftenen afholdtes på samme
sted bal for eleverne, hvor alle deltagere i
sammenkomsten på skolen også var til-
stede.

Foreningsmeddelelser

Odenseaner-Samfundets ordinære Generalfor-
samling blev afholdt den 13. maj 1953 i Hånd-
værkerforeningens Lokaler.

Dommer G. Heide-Jørgensen fratraadte efter
eget ønske som Bestyrelsesmedlem og blev takket
af formanden og hyldet af Forsamlingen for sit
mangeaarige udmærkede Arbejde i Bestyrelsen.
I hans Sted blev indvalgt Kontorchef E. Westh
(1925), medens Heide-Jørgensen blev valgt til
Bestyrelsessuppleant, hvorved vi stadig kan
drage Nytte af hans rige Erfaringer. Resten af
Valgene var Genvalg.

* *
*

Efteraarssammenkomst med Rusmodtagelse
blev afholdt den 3. November 1953 i Håndvær-
kerforeningens Lokaler.

Der var mødt 60 Medlemmer, deraf 18 Russer,
og det blev som sædvanlig en hyggelig Aften,
baaret af vore bedste Traditioner. Højesterets-
sagfører H. Wagner (1914) holdt en fortrinlig
Rustale, som Forsamlingen lønnende med stærkt
Bifald. Formanden uddelte jubilæumslegatet til
stud. med. Inge Jensen (1953) og udtrykte Besty-
relsens Glæde over, at det er muligt for »Oden-
seaner-Samfundet« at yde denne Hjælp til et
ungt Medlem. Desværre var der ikke nogen Jubi-
larer til stede ved Festen.

* *
*

Den 10. Februar 1954 havde »Odenseaner-Sam-
fundet«s Medlemmer med Paarørende Adgang til
at overvære Studenterrevyen af 1954 i Studenter-
foreningen.